

servo tuo, ut per donum tuum mereatur inculpate servire tibi, invenietque misericordiam cum omnibus sanctis tuis, qui a saeculo tibi placuerunt.

Elevans vocem, quia tu es Deus misericordiam et benignitatem volens, tibiique debetur ab omnibus honor et adoratio, et Filio et Spiritui Sancto nunc etc.

Populus. Amen.

Postea episcopus conversus ad eum qui ordinatur, signat illum in fronte et dicit. Ordinalius est in Ecclesia sancta loci N. *Archidiaconus clamat.* N. diaconus ad altare sanctae ecclesiae sanctae loci N. *Episcopus eodem modo clamat.* N. diaconus ad altare sanctum loci orthodoxi supra nominati; in nomine Patris. Amen. Et Spiritus vivi et Sancti ad vitam aeternam.

Populus. Amen. *Ter signum crucis facit super ejus frontem.*

Episcopus ad orientem conversus dicit hanc orationem secreto. Gratias agimus tibi Domine omnipotens, in omnibus et de omnibus laudantes et glorificasti facere nobiscum, effundisti nomen tuum super hunc servum tuum. Rogamus obsecramusque te Domine: exaudi nos propter multitudinem misericordiae tuae, et placitam habe ordinacionem istam diaconatus, factam super istum servum tuum, per adventum Spiritus tui Sanctissimi. Adice quoque ad vocationem, electionem, sanctificationem et gratiam bonitatis tuae. Elige nos et illum ad bonum, et da illi, ut operetur tibi in talento quod accepit. *Elevans vocem.* Ut cum omnibus qui fecerunt voluntatem tuam accipiat mercedem diaconorum fidelium et prudentium, in secundo adventu de coelis Domini, Dei magni et Salvatoris nostri Iesu Christi, cum quo te decet gloria, honor, et imperium, cum Spiritu tuo Sanctissimo, hono, vivificantibique consubstantiali nunc etc.

Tunc episcopus manu dextram ordinati tenens erigit illum, imponitque orarum humero eius sinistro dicens. Ad laudem et honorem Trinitatis sanctae et consubstantialis: et ad pacem et aedificationem Ecclesiae sanctae Dei.

Diaconus oscularatur mensam sanctam, manuque episcopi; et dat illi osculum pacis, omnibusque qui stant ad altare. Post pacis osculum dat illi episcopus incensum, circuite altere, et signat calicem et dat illi Eucharistiam.

Officium ordinacionis archidiaconi.

Finita liturgia stat coram altari, qui electus est ut sit archidiaconus, capite inclinato, amictusque stola diaconatus. Episcopus dicit. Gloria etc. *Dicunt responsorium.* Misereere mei. Propitius esto mihi. *Tum episcopus incipit Searam.* Coram etc.

Preambulum. Gloriam, laudem et exaltationem referre debemus illi bono per naturam, et largitoru donorum coelestium filii gratiae: qui trinus est in personis, et unicus in natura, Pater, Filius et Spiritus Sanctus, unus Deus verus, cui laudes, benedictiones et adorationes sint hoc tempore etc.

Sedra. Deus, qui stabilivisti Ecclesiam sanctam tuam per munera tua divina, et pastores ejus donis divinis a te concessis nobilitasti, ut ipsi ea multiplicent et conferant unicunque filiorum spiritualium, juxta convenientiam et electionem gracie divinae: tu Domine misericors, con-

firma gratiam tuam divinam super hunc servum tuum: et elige illum, ut sit archidiaconus iuxta ordinem magni Stephani, primi diaconorum et primi martyrum. Dia illum sapientia tua vera: fac illum dignum gubernatione recta, absque personarum acceptione: intelligentiam ejus illustra radiis splendorum tuorum: concede illi fiduciam perfectam: et da illi, ut in mandatis tuis divinis perseveret die ac nocte: per gratiam tuam, et unigeniti Filii tui et Spiritus Sancti: nunc etc.

Dicunt deinde responsorium ex officio Sancti Stephani. *Oratio ad incensum, ex officio Apostolorum aut martyrum.* *Tum subiungit episcopus hanc orationem, quam dicit secreto.*

Domine Deus omnipotens, largitor donorum divinorum, concede gratiam tuam magnam et ineffabilem huic servo tuo, et praesta illi, ut sicut principes ordinis Stephanici splendeat moribus tibi placitis. Fac illum sapientia, cogitatione et intelligentia conspicuum: ornata illum mansuetudine, quae minister illo deo et spirituali digna sit: per gratiam tuam, et unigeniti Filii tui, et Spiritus Sancti, nunc etc. *Elevans vocem.* Et suscipe per clementiam tuam hunc servum tuum, quem vocavit gratia tua ad ordinem Stephanicum, quia tu benignus es multaque misericordiae, tibiique laudes offerimus, et unigenito Filio tuo et Spiritui Sancto: nunc etc.

Populus. Amen.

Episcopus conversus signat ordinandum in fronte signo crucis dicens. Perficitur N. archidiaconus ad ecclesiam sanctam loci N. in nomine Patris. Amen. Et Filii. Amen. Et Spiritus Sancti ad vitam aeternam. Amen. *Mox dat illi baculum pastoralen, ut illum gerat.* Accendunt cereos; sacerdotesque et diaconi indui ornamenti ordinum suorum, procedunt circumuenientes atrium, canentes responsorium Sancti Stephani, descenduntque ad pinnaculam altaris solium. Si celebret festum Sancti Stephani, archidiaconus legit evangelium. Si aliquid festum fuerit, aut die Dominicana, legit illud episcopus. (Archidiacono) interea baculum ejus pastoralen gestante. Post lectioem evangeli diaconi dicunt ter: *Ave, dignus es.*

Ita perficitur ordinatio archidiaconi. Eligitur autem propter ingenium, praeclarum vitae rationem et doctrinam. Oportet quoque moneri illum ab episcopo, ne per errorem personas accipiat, ne alteri durum et gravem alteri nimium facilem se praebeat: sed unicuique secundum ordinem, iustitiam et aequitatem cum eadem severitate praecipiat: neque si ibi attribuat lectionem aut aliquam aliam partem ministeris, unde clerici turbetur.

Officium ordinacionis presbyterorum.

Primum dicitur oratio principis. Confirma Domine per dexteram tuam potentem et per brachium tuum sublime et omnipotens Ecclesiam tuam sanctam, quam acquisivisti sanguine tuo pretioso; depelleque et ejice ab illa omnes, quicunque observant superstitiones vanas et diabolicas. Da illi ut in te confidat et speret, exultetque et laetetur, in salute tua, offeratque tibi agnos christianos nunc etc.

Populus. Amen.

Epicopus incipit responsorium. Miserere mei Deus. Spiritus Sanctus, qui illapsus est super Apostolos in coenaculo, ipse veniat, habitet

et illabatur super servum tuum, ut per illum sanctificetur. Redde mihi laetitiam salutari tui etc. Per Spiritum Sanctum perfect Deus Apostolos dilectos suos, juxta promissionem suam: denitie manum tuam super servum tuum et sanctificetur. Libera me de sanguinibus etc. Munda et sanctifica nos per Spiritum tuum Sanctum et vivificantem Salvator noster; sanctifica servum tuum qui expectat donum tuum, ut per illud sanctificetur. Quoniam noluisti sacrificia etc. Christe Deus, qui descendisti in terram voluntate tua, dedistique sacerdotium Apostolis tuis, demitte dexteram tuam super servum tuum, qui expectat donum tuum, ut per illud sanctificetur. Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto: uni et trino: unus est enim Deus Pater et Filius et Spiritus Sanctus: unus Deus verus, quem adoramus.

Cochilon. Domine quis habilit in tabernaculo tuo, Alleluia, Alleluia: et quis requiescat in monte tuo saucto? Qui ingreditur sine macula et operatur justitiam. Alleluia. Qui loquitur veritatem in corde suo: quique dolosus non est in lingua sua: nec fecit socio suo malum. Alleluia. Et manus non accipit adversus proximum suum. Contemptibilis est in oculis ejus malignus. Alleluia. Alleluia. Et timentes Deum honorat. *Gloria, fisis tono graeco.* Obumbrationem suscepit puella seminata a Deo, ipsa enim sola absque doloribus concepit assumptionem: ut esset generi terreno nostro radix antiodi vitae novae: per Filium, qui ad dexteram Patris stans, nunc mittit nobis gratiam Spiritus Paracleti.

Episcopa. Propitius esto mihi, Deus, qui solus es multae misericordiae: suscipe me velut filium prodigum, et misere mei.

Archidiacaonus dat incensum episcopo, qui dicit Sedram et antea sequens prooemium. Laudem, honorem, adorationem, et magnificentiam referre nos oportet illi regi regum et domino dominantium, largitori donorum coelestium, et distributori numerum ineffabilium; qui perfectit apostolos suos per Spiritum suum, et imbuuit discipulos suos sapientia sua convenienti, gloriam et honorem hoc tempore ministerii hujus divini offerimus illi, simulque misericordiam et gratiam postulamus, omnibus temporibus et horis.

Sedra. Domine Dominus noster, qui plenus es misericordia et amore erga homines: ad cuius laudem celebrandam, adeo sublimis est, omnia saecula non sufficerent: qui ab angelis adoraris, et ab archangelis glorificaris: qui a Seraphim sanctificaris, atque ab omnibus ordinibus spiritualibus et incorporeis cum timore exaltaris; quique per miseraciones tuas multas, tibi naturaliier ingenitas, dignatus es recreare humanam natutam, laudibus spiritualibus et coelestibus: et idcirco per Apostolos tuos sanctos ordines coelestes commendasti illis, qui in terra sunt: quorum similitudines per Moysem principem prophetarum praesignatae fuerant: qui per Filium tuum dilectum tradidit veritatem Simoni principi Apostolorum, et per illos universae Ecclesiae sanctae, usque ad consummationem saeculi. Tu Domine per gratiam tuam et miseraciones tuas multas suscipie primicias istas, quae hodie offeruntur magnitudini tuae, per meditationem tenuitatis nostrae, ex natura infirma et imbelli humana nostra, scilicet servum tuum istum, quem nunc per vocationem sanctam majestatis tuae vocavisti ut esset minister, et dispensator mysteriorum tuorum

divinorum: administrator spiritualis, et doctor peritus cuiuscumque virtutis erga gregem tuum rationabilem. Eveille et depelle ab eo Domine, omnia desideria immunda et impura, quae inducent ad peccatum, carnalesque voluptates: confirma illum in caritate tua divina, et in spe tua beata. Orna illum sanctitate et puritate animae et corporis, et spirituali splendore moribusque praeclaris; et confirma illum in fide orthodoxa pura ab omni commissione haeretica, nullisque clypis aut pravis moribus inquinata. Praesia etiam illi per clementiam tuam, ut cum fiducia operum honorum et laudabilium, omnique genere morum ad ministerium compositionum et cum mentis humilitate accedat ad ministerium hoc angelicum et administrationem mysteriorum tuorum divinorum: in qua desiderant etiam angeli tui prospicere, et in illis inveniat salvationem perfectam, et salutem plenam vitae suae, veniam delictorum, et remissionem peccatorum, universo gregi tuo spirituali, et sacerdotali, qui illi commentatus erit: per gratiam et misericordiam unigeniti Filii tui Domini Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi: cum quo te decet gloria, honor et imperium, cum Spiritu tuo Sanctissimo bono et adorando.

Versus. Laudate Dominum in sanctis eius. *Episcopus.* Sancte qui habilit fecisti maiestatem tuam in monte Sinai, et illum sanctificasti, fac ut descendat eadem super servum tuum et sanctificetur.

Oraio incensi. Suscipe Domine suaviter incensum istud aromaticum, quod nunc offerimus coram te; et mitte Spiritum tuum Sanctum super nos, et super servum tuum istum hic genitissimum expectantemque a te donum et munus, per orationes tenuitatis nostrae; et propriea in lunc modum referemus gloriam tibi Domine Iesu Christe pontifex vere; et Patri tuo fonti omnium benedictionum, et Spiritui tuo Sancto, perfectori donorum omnium et sanctificatori omnium sanctorum.

Episcopus inclinatus, secreto dicit orationem sequentem. Domine Deus virtutum, pag. 80. Et suscipe in sacerdotem.

Populus. Amen.

Ante hanc orationem legitur ex epistola catholica Petri prima c. 5. Seniores qui in vobis sunt obsecro etc. usque ad v. 12. Prima lectio fit Syriace: secunda Arabice. Deinde sequitur lectio ex epistola ad Titium a cap. 1. usque ad v. 8. cap. 3.

Lectio ex evangelio Joannis. Cap. 16, v. 31. Modo creditis. Ecce gratia Domini nostri Iesu Christi, quae semper supplet defectus nostros, per voluntatem Dei Patris cum virtute Spiritus Sancti, hunc proxime adstantem, qui cum timore et tremore, et fide vera, cervicem animae sua inclinat coram altari sancto, et oculis mentis aspicit ad te qui habitas in celis, expectantes donum tuum coeleste, vocat et promovet ex ordine diaconorum ad gradum presbyterorum N. ut sit presbyter ad altare sanctum ecclesiae sanctae loci N. sub periculo eorum qui illum obulerunt. Oremus igitur omnes, ut veniat super illum gratia Spiritus Sancti, respondeamusque et dicamus ter: Kyrie eleison.

Populus. Kyrie eleison.

Episcopus dicit hanc orationem secreto. O Domine dignum illum facias vocatione sacerdotis, ut mereatur secundum amorem erga homines

¶

et munda nos ab omni macula; dans de coelo gratiam huic servo tuo,
et merear per donum tuum incupate sacerdotale ministerium praestare
tibi, inventaque misericordiam a te, cum omnibus qui a saeculo placu-
erunt tibi. *Elevans vocem.* Quia tu es Deus misericors libique debetur
gloria, honor et imperium, et Filio, et Spiritui Sancto nunc et semper etc.
*Imponit episcopus manus suas ambas super mysteria, quae sunt supra
altare: accipitque dona ex corpore ter, et ter ex calice *:* *conversusque
ad occidentem ad eum qui ordinatur, ter elevat manus super caput ejus,
eas commoneens placiode. Mox imponit dexteram suam super caput ejus:
sinistramque moveat hac et illuc, dicitque lente orationem sequentem in-
ocationis *Spiritus Sancti.**

*Deus magne et admirande, qui facis gloria et mirabilia, quorum
non est numerus: magnus potestate, et intellectus inscrutabilis ad-
mirandus supra mentis humanae captum. Tu es Deus noster, qui nosti
secreta cordum, qui cogitationes perspicis, et scrutaris renes; quia nihil
quidquam absconditum est a rectitudine et oculo judiciorum tuorum. Tu
nosti vitam servi lui hujus, qui cognita habes ea quae sunt operum
tuorum, et ea quae sunt, ut eliam quae futura sunt praevides. Tu es
qui in omnibus generationibus eligis ad ministerium sanctum eos qui
tibi placent: elige igitur et hunc servum tuum in sacerdotem, et da illi
ut cum moribus immaculatis, et cum fide non errante suscipiat dominum
magnum Spiritus Sancti, siisque dignus sacerdotio fungendi secundum
evangelium regni tui, standi coram altari tuo sancto, offerendi munera
et sacrificia spiritualia, renovandique populum tuum per lavacrum regenera-
tionis. Omnis ostendat lampadem lucidam scientiae illius qui tibi co-
aeternus est, unigeniti Filii tui, ad ordinandum et ornandum Ecclesiam
tuam sanctam; ad operandum bona per impositionem marum suarum:
ut currat verbum evangelii tui; glorificeturque nomen tuum in omni
creatura sicut in ecclesia, quae credita est huic servo tuo.*

*Et conversus ad altare sanctum atque elevans vocem dicit. Ut ipse
occurrens in adventu secundo de coelis Domini nostri, Dei magni et
Salvatoris nostri Jesu Christi, in ordine sacerdotum recipiat mercedem
administrationis bona per multitudinem gratiae unigeniti Fili tui; per
quem et cum quo te decet gloria, honor et potestas, cum Spiritu tuo
Sancto et bono, nunc etc.*

Populus. Amen.

Episcopus. Pax vobis omnibus.

Populus. Cum spiritu tuo.

Episcopus secreto. Resipe nos Domine et ministerium nostrum;

*Tunc conversus ad occidentem, signans in fronte ordinandum, dicit.
Ordinatus est in Ecclesia sancta Dei. Archidiaconus exclamat. N. sa-
cerdos ad altare sanctum ecclesiae N. Episcopus similiter modo prosequi-
tur. N. sacerdos ad altare sanctum ecclesiae sanctae loci orthodoxorum
supra nominati: in nomine Patris. Amen. Et Filii. Amen. Et *singulas invocationes format
signum crucis venerandae super illum frontem.**

*Mox conversus ad orientem sequentem secreto. Gratia-
tias agimus p. 86. his mutatis: Et placiam habe ordinacionem hanc in
sacerdotium — ut cum omnibus, qui a saeculo plauerunt voluntati tuae,
accipiat mercedem oeconomorum fidelium et prudentium.*

*Conversusque episcopus ad ordinatum manu sua illum tenens erigit.
Archidiaconus dicit. Benedic Domine. *Episcopus vel aliquis alias
praesul orarium quod a tergo pendet et ante pectus ejus strigit,
dictique ter signum crucis faciens ad unanquamque vicem.* Ad laudem
et honorem Trinitatis sanctae et consubstantialis: ad tranquillitatem et
aedificationem Ecclesiae sanctae Dei. *Respondentque omnes qui in san-
ctuario sunt eadem quae episcopus.* Deinde ascendere illum jubet epis-
copus ad mensam sanctam, quam osculatur, deinde manum epis-
copum quaeque in sanctuario sunt dant illi osculum pacis: cantantque interea
responsorium: In atris domus Dei nostri. Postea episcopus dot illi in-
censum, praecipiisque ut incipiat Sedam generalem: consignat calicem et
dat illi communionem.*

*Si ordinandi plures sunt, orationes quae singulari numero conceptae
sunt, dicuntur in plurali. *Invocatio Spiritus Sancti cum recitatur, epis-
copus singulis manam imponit, et legitur ipsi si quid superst ex fidei
confessione. ***

*) In alio exemplari ordinacionis ejusdem, addit Renaudotius, haec ultima pars ita legitur. Quidam hic codex fuerit, non dixit, sed est absque dubio Jacobiticus. Archidiaconus dicit. Benedic Domine. Tunc episcopus transfert orarium quod est super humerum ordinati sinistrum, et circumdat collo ejus humeroque dextero: induitque illum ornamenti sacerdotalibus: quae prius elevat super sacra mysteria in formam crucis, iterum et tertio dicens, ciero prosequente: Ad laudem, gloriam, honorem, et exaltationem Trinitatis sanctae et consubstantialis; simulque tranquillitatem et aedificationem Ecclesiae sanctae Dei. Eadem ornamenta elevat et agitat ter in formam crucis super caput ordinati: dicens idem quod supra respondentibus clericis. Induitque illum Yroti sive tunica: imponitque orarium collo ejus in formam crucis, ita ut demittatur ante pectus ejus: cingit lumbos ejus zona: èrpuvixia induit ejus manibus: eidarim capitum ejus imponit et casulam. Eadem quae supra dicit; et eodem modo clericci respondent. Similiter quoque intensus elevat

*) Est hic in margine Scholion paris cum toto antiquitatis: „Quid ac-
cipit episcopus ex corpore et sanguine, cum celebrat ordinacionem? Dicimus,
quod ipsum Christum et gratianum Spiritus accipit; et tanquam ipse Christus
esset, eo loco ènterptaz (sive supervenit et illabitur). Ipse quippe est pontifex
verius et largitor sacerdotiorum; episcopus vero eo praecepit tempore minister illus
est, et ideo manus agitando illas imponit.“ Ait Renaudotius vocem Syriacam,
quam per ènterptaz reddidit, respondere hebraicæ, qua Gen. 1, 3. Spiritus
Sanctus dicitur super aquas ferri. Christum igitur dicitur sacerdos repre-
sare, qui Spiritus de coelis illapsum eliciat, dum mystico motu manus motitat.

Ordo consecrationis archipresbyteri visitatoris, periodentis, archimandritae, qui etiam appellatur chorepiscopus: ut etiam abbatissae.

Epicopos eum, quem ad talen ordinem promovet, adducit coram auctoritate: epicopusque stans super gradum altaris laudationem incipit ab oratione principis convenientie; dicunt responsorum: Misere mei, generale; aut illud poenitentiae. Peccavi tibi. Parce peccatoribus. Postea dicunt Coelion. Domine dilexi ministerium domus tuae: aut ante aliud modi alterius. Lavi manus meas in puritate. Tum dicunt Sedra. Domine bone et in munere magnifici. Deinde versus generalis, aut poenitentiae, statimque episcopus subjungit orationem sequentem, tono simplici, facie ad orientem conversa.

Deus largitor munerum omnium honorum, qui intelligis opera omnia hominum, et perspicis omnes vias illorum; qui per providentiam tuam eos complectaris qui te indigentes, deprecantur te: adjuba servum tuum, et da illi gratiam, sollicitudinem, vigiliam, discretionem, robur, vires, que sufficientes: ut placeat tibi in hoc ministerio quod illi commendatur: praesta quoque illi, ut casta et absque macula in eo versetur ad dirigen- dum in vias rectas, ad judicandum secundum aquitatem; et ad de- pellendum ab illis, qui sub ejus manu erunt, omnem impetum irratio- nabilem et imprudentem contra fidem orthodoxam. Da etiam illi regimen nulli vitiis obnoxium, et conversationem inculpatam: ita ut omnia faciens ad laudem tuam Deus Pater, ad aedificationem Ecclesiae tuae et ad aug- mentum populi tui inveniat gratiam et misericordiam coram te, et haeres fiat partis oeconomicorum fidelium et prudentium, per misericordiam uni- geniti Fili tui, per quem et cum quo te decet gloria, honor et imperium cum Spiritu Sancto: nunc etc.

Si sit archimandrita adiicitur. Ad stabilitum et aedificationem congregacionis sua, et ad augmentum, ordinationemque rectam fratrum. Tribue etiam illi intelligentiam, ut possit sedulo corrumpere, instruere, et dirigere errantes, eosque cum fiducia compescere: ut etiam suscipiat et modestia familiaritatem illis exhibeat omniaque faciat ad laudem tuam Deus Pater, ad aedificationem, cultum et stabilitum monasterii: ad augmentum fratrum, et ad conservationem eorum in timore Dei: ut ita

super mysteria et super caput ordinati, ter illud movens in formam crucis: eademque verba dicunt et respondent. Dat quoque illi episcopus, ut adoleat dinati, idem erga quenque observabit: in orationibus tamen, quae singulari numero descripta sunt, in plurali effert. Orationem vero invocationis Spiritu Sancti cum elevatione manus motitando factae, consignationem cum signo crucis super singulos faciet, dum imponit illis manus. Dant quoque ordinatis eucras, evangelium, imaginem et arculam ferendam. Praecipit quoque epis- copus ordinatis, ut osculentur mensam vitæ. Osculantur etiam manum dexteram episcopi, qui ut omnis clerus dant illis pacem in osculo sancto. Dicunt responsorum: In atris domus Dei nostri. Tandem datur illi Eu- charistia, et praefigitur admonitio quae alibi referatur.

inveniat gratiam et misericordiam coram te: consequaturque parlem archi- manditarum fidelium et prudentium, qui ministerium exhibent populo tuo in pietate et sanctitate: per miserationes unigeniti Fili tui, per quem et cum quo te decet gloria, honor et imperium, cum Spiritu tuo Sancto nunc etc.

Ritus ordinacionis episcoporum.

*Post orationem horae tertiae ascendi patriarcha ad altare appellatum que electum diosque episcopos, qui soli cum illo ascendunt, clauduntur que astia. Mox patriarcha imponit electi capitl pileolum normum: induitque illum Christi: imponit illi cibarum seu mitram *) alligataque illi epomiam, et cum eo episcopi duo ornamenta tenent et porrigitur patriarchae. Tum ille electum constituit coram se, is vero genua flecit coram eo usque ad terram. Patriarcha dicit: Spiritus Sanctus vocat te, ut sis metropolita vel episcopus loci N. Electus genua flecit coram patriarcha et dicit. Consentio et suscipio. Episcopi etiam genua flecent ad honorem patriarchae deferendum. Tum electus abit ad australiem sanctuarii partem, usque dum finiatur liturgia. Postea adducunt illum episcopi constituantque illum pone patriarcham, manibus coram pectus conjunctis, ornatusque est ut prius erat Christus et cibari. Patriarcha lavat manus suas, incipitque doxologiam: max uni ex episcopis praecepit, ut incipiat Cochitum, quod initio officii discendam praescribitur. Dum Cochitua dicuntur, orant episcopi, ut inferius ordinatur.*

Oratio principii ministerii. Gloria Patri et Filio etc. Praesta nobis Domine Deus, ut pure et sancte stenus coram altari sancto tuo, postulantes a clementia tua, ut sis nobiscum et inter nos hoc tempore, et concedas nobis divitas munera tuorum divinorum, ut cum angelis tuis sanctis laudemus te semper, Pater, Fili et Spiritus Sancte: nunc etc.

Cochitum tono tertio. Domine in virtute tua laetabilur rex, qui psalmus versiculos decantatur a choro mutatis aliquando tonis et interjecitis alias responsoriis.

Posuisti in capite ejus coronam. Mutatur tonus, et canitur juxta illum responsori quod incipit: In fornae ardenti. Tu qui super montem Sinai, Verbum Dei cum Patre, in mysterio Mosi Levitae manifestatus es, legemque illi didisti, cultus ministerii temporalis: tu etiam implevisti Apostolos tuos Spiritu Sancto quem missisti; perfecistique illos et consecrasti, ut praedicarent cum stupore omnium: fecistique in illis ut amplius clamarent, et dicerent sacerdotes omnes benedicte, glorificate et laudate pontificem verum Christum in saecula saeculorum.

Prosequuntur. Vitam petiit a te et tribuisti ei etc. A te defluit sanctitas quia sanctus tu es, tibique datum est pontificatus. Tu es qui suscips sacrificia ex manibus sacerdotum servorum tuorum: et propilius es delictis eorum qui converuntur ad te: tuque peccatum mundi dele- vesti per immolationem tui ipsius, Agne Dei.

*) Vide, quae de hac Renaudotii et Morini versione in dissertatione prævia de sacris ordinibus diximus. Ornamentum, de quo agitur, est Maz-naphtho, anictus phrygio opere ornatus.

*Ita post singulos versus hujus psalmi interseruntur responsoria,
stichose seu ortyos, et alia quae ad soiam psalmodium pertinent.*

*Eodem psalmo finito dicitur sequens oratio.
Deus qui perfectisti Apostolos tuos per Spiritum tuum, et athletas tuos
per veritatem tuam, perfice et arma nos caritate tua: robora infirmiatem
nostram veritatem tua; reple elian mentes et cogitationes nostras lumine
tuo sancto et coelesti, Pater, Fili et Spiritus Sancte nunc etc.*

*Psalmus 20. Domine in virtute tua laetabitur rex etc. Inter-
ieciantur quoque versus, responsoria, Sedra, prooemia quae alibi re-
ferentur.*

*Unius episcoporum legit ad portam sanctuarii ad populum hanc lec-
tionem ex Actis apostolorum. Dilecti mei. Postquam Jesus praecepit
Apostolis quos elegit per Spiritum Sanctum, etc.. Act. 1, 1—8; 1,
24—26.*)*

Et cum essent congregati, factus est repente de celo sonus, tan-
quam Spiritus vehementis, quo repleta est tota domus in qua erant se-
dentes, et repleti sunt omnes Spiritu Sancto. (2, 1—4). Exsurgens
Simeon Cephas dixit: Viri fratres et omnes qui habitat Hierusalem,
nolum sit vobis, et audile verba mea. Jesum Nazarenum virum qui a
Deo denominatus est vobis virtutibus, et prodigiis et signis, quae Deus
fecit per illum in medio vestri: hic, definitio consilio Dei, et praescientia
traditus, elevatus est per dexteram Patris, et accepit ab eo promissionem
Spiritus Sancti, effundique hunc quem videlicet et auditis. Vobis enim
facta est promissio et filii vestris, et accipietis donum Spiritus Sancti.
(2, 14. 22—24. 33. 38. 39.). Tum convocantes duodecim Apostoli
omneni multitudinem discipulorum dixerunt illis: Considerate ergo, fra-
tres etc., 6, 2—6; 8, 14. 15. 18—21., usque ad: non est tibi pars,
neque sors in fide ista. 12, 25; 13, 2—4. Fratres. Propter quod
succincti lumbos etc. I. Petr. 1, 13. 15. 16. Vobis igitur honor cre-
denter, (2, 7) dixit quoque illis Petrus. Obsecro vos sacerdotes etc.
5, 1—4.

*Alius episcopus legit ad populum lectionem sequentem. Ex epistola
Pauli Apostoli ad Timotheum. Hoc praeceptum commendo tibi fili Timo-
thee secundum praecedentes in te prophetias, ut milites illis in bonam
militiam in fide et conscientia bona. (I. Tim. 1, 18. 19.) Fidelis sermo,
si quis sacerdotium desiderat etc. 3, 1, usque ad v. 14., omissis 14.
et 12. Tum ex cap. 4, v. 9, 11, 12. Ex cap. 5, v. 1, 2, 3, 5, 19,
20, 21, 22. Ex cap. 6, v. 12. usque ad 17.*

*Deinde canunt hymnos aliquot, et patriarcha legit evangelium quod
imponitur pectori electi. Is autem stat super gradus altaris coram mensa*

*vitae facie ad occidentem, ubi episcopi sunt, conversa; qui ordinatur ad
orientem conservans est capite inclinato, imponitumque liber evangelii super
humeros et pectus ejus, donec patriarcha lectionem perficerit.*

*Lectio evangelii secundum Mathaeum, cap. 16, v. 13. Exivit Jesus
in partes Caesareae Philippi etc., usque ad v. 20. ut nemini dicerent,
quia ipse esset Jesus Christus.*

*Postea stat elephas ad partem australem mensae sanctae legitique con-
fessionem fideli, quam dat illi patriarcha, cuius exemplar cum illi reddiderit,
jubetur genia flerter, ornamenti sacerdotalius induitus, et eponide, ma-
nibus ad pectus conjunctis: auferunque illi χρωμα. Incipit deinde pa-
triarcha responsoriū Miserere mei: et Propitius esto mihi: ut scriptum
est in officio ordinacionis diaconi. Unus episcoporum accipit incensum
dicens: Στῶνεις κακῶς. Patriarcha incipit Sedam, et eam usque ad finem
prosequitur, ut in ordine Sedarum praescriptum est. Tum surgens ex
solio suo dicit orationem principiis.*

Deus Spiritus Paraclete, qui per dona tua divina terrestres homines
facis coelestes, oeconomicos fideles et prudentes, exaudi nos etiam
nunc qui invocamus te: et illabore super servos tuos, qui expectant
donum tuum coeleste; referentesque tibi gloriam et laudem nunc etc.
*Patriarcha incipit responsorium. Miserere mei. Propitius esto mihi.
Prooemium. Gloria uni et tribus splendoribus: laus unico et tribus
radiis: exaltatio uni et tribus luminibus. Uni luci ex luce, fonte luminis,
a quo illuminantur potestates omnes supernae et intellectuales, illumi-
nantes et illuminatae: quae sunt imago et typus Ecclesiae nostrae super
terram, quae per lumen scientiae ab eo inspiratae, et per dona Spiritus
tui Sancti illuminavit Apostolos suos sanctos et divinos, perfectique illos
per cognitionem mysteriorum suorum secretorum contulique illis po-
testatem donorum spiritualium, ut per illa ornarent, et illustrarent illos,
qui a Spiritu coelesti perficiuntur (seu consecrantur) per illorum media-
tionem ultimamque perfectionem consequuntur, per donum descendens
a patre lumen, quod per illapsus Spiritus Sancti conferuntur. Ad illum
iguri adspicimus, cum depreciatione ex intimo corde profecta, ut aperiat
janum miserationum suarum supplicationi nostrae; huncque electum per
manus nostras perficiat et consecret; vasque gloriae illum constituat in
Ecclesia sua sancta gratum habens ministerium ejus castum; et tamquam
sacrificium gratiosum suscipiat apud eum e manibus nostris qui illum
offerimus: et qui ad oblinenda ejusdem (Christi) dona erga nos sancti-
ficamus, adoramus et glorificamus ipsum, et Patrem ejus, et Spiritum
ejus Sanctum.*

*Sedra. Tu qui plenus es miserationibus, creator, factor et ordinator
omnium; tu es Dominus Deus noster: qui ab angelis adoraris et lau-
daris perpetuo: qui ab archangelis tibi ministrantibus cum timore coleris
mirabiliter, a Seraphim glorificaris: qui ab ordinibus omnibus spirituali-
bus et incorporeis cum timore exaltaris: quique propter miserationes
nullas tibique naturales vis, ut laudis spiritualis coelstium laetitia ad
naturam humanam perveniat: et eapropter Apostolis suis sanctis comi-
mendatis ordinibus coelestes eorum qui super terram sunt, quorum simili-
tudines per Moysen datae fuerant, ipse per Filium suum dilectum eo-
rundem veritatem complevit Petro principi Apostolorum, et per illum
universae Ecclesiae sanctae, usque ad consummationem saeculi. Tu*

*⁴⁾ Liberrime Syri in excerptis ex sacris Scripturis lectionibus proce-
dunt, uti hic videre est, versus dimidiis assumunt, iniegos omitunt, capita
integra fere transilunt, ut ea colligant, quae fini et occasione convenient.
Quid mirum, quod eodem modo epistolas S. Ignatii martyris Syriace versas
tractaverint. Unde quidam, qui in ejusmodi excerpta inciderunt, textum ge-
ninium breviorum adhuc Mediceo non interpolato detexisse putarunt. Vide
quae ad haec diximus ap. Migne Patrol. graec. T. V. col. 601.

Domine per gratiam tuam et miserationes tuas multas suscipe primicias nostrae, quae hodie offeruntur majestati tuae, per ministerium tenitatis qui per vocacionem Spiritus Sancti supernam a maiestate tua fieri debet minister mysteriorum tuorum divinorum, rector bonus, praeses spiritualis doctorque solers virtutum omnium, gregi tuo spirituali . . . ab omni inquinamento animae et corporis, sed moribus praeclaris et animi puritate commendetur. Conserva illum et confirma in fide orthodoxa et apostolica, nullius haereticae labis administratione corrupta, cum moribus perversis (decurpata). Praesta etiam illi per clementiam tuam, ut cum fiducia operum honorum et praeclarorum, moribusque omni virtutum genere conspicuus, cum animi humilitate accedat ad ministerium istud evangelicum, et ad celebrationem mysteriorum divinorum, in qua etiam angelii sancti desiderant prospicere: et per ea consequatur saluationem perfectam: remissionem integrum vitae, veniam delictorum et remissionem peccatorum universo tuo gregi spirituali et sacerdotali, qui ipsi commendatur: per gratiam et misericordiam unigeniti Fili tui Domini Dei et Salvatoris nostri Iesu Christi: cum quo te decet gloria, honor et imperium, cum Spiritu tuo Sanctissimo, bono, vivificantे, tibique consubstantiali, nunc etc.

Patriarcha incipit orationem. Sancte qui majestatem tuam in Sirai repreäsentasti etc.

Oratio incensi. Ad honorem majestatis tuae excelsae super omnia per naturam suam offerimus odoramenta ista; ut cum fumo incensi hujus ascendat: et ex profundo terrae libanitiae, ex intimo mentis affectu, offeruntur ad placandam majestatem tuam. Tu igitur, benigne et amator hominum, per largitionem donorum tuorum divinorum animas nostras peccatis inquinatas munda et sanctifica, et istum qui per nos vocatus est perfice et conserva per gloriam tuam, et cum talenti a maiestate tua illi commendati conservatione ejusque augmento et duplicatione conspicua, alia addantur illi et nobis, praesentibusque et absentibus; gloriamque honorem et adorationem referemus tibi et Patri tuo, et Spiritui tuo vivificanti nunc etc.

Sacerdos inclinatus. Domine Deus virtutum, p. 80. Et suscipe in ponitatem.

Populus. Amen.

Episcopus. Pax vobis omnibus.

Populus. Et cum spiritu tuo.

Unus episcoporum proclamationem sequentem facit. Gratia divina, quae infirmates sanat, et defectus supplet, cuique cura est ecclesiarum, vocat et ordinat N. Dei amantem sacerdotem prope astantem ad episcopatum N. urbis benedictae. Oremus igitur omnes, ut veniat super illum gratia et illapsus Spiritus Sancti, clamensque et dicamus ter: Kyrie eleison.

Patriarcha secrato. O Domine dignum illum fac vocazione episcopalii, ut mereatur per clementiam erga homines tuam, sicut convenit nomini tuo, seruire tibi et altari tuo sancto: pascatque Fabulum tuum: cum pietate, sanctitate et justitia. *Elevans vocem.* Et consequatur haereditatem sanctorum tuorum: per miserationes unigeniti Fili tui; per quem et cum quo te decet

gloria, honor et imperium, cum Spiritu tuo Sancto tibi consubstantiali: nunc etc.

Populus. Amen.

Patriarcha *ter manus demittit super corpus, ter quoque super calicem, ex quibus accipit dona ambabus manibus simul conjunctis: convertiturque ad eum qui ordinatur.* *Interea duo episcopi tenent evangelium aperitum super caput electi.* Apertum est autem eo loco ubi scriptum est: Spiritus Dei super me: et misit me ad praedicandum; aut ad finem evangeli secundum Lucam, ubi est lectio Ascensionis. Patriarcha elebat manus eiusque benedicit. *Evangelium elevatur: ita ut regat manus patriarchae, qui moveat illus: et episcopi attollunt evangelium super manus eius, quoties eas deprimit.* Et post tertiam motionem imponit patriarcha dexteram super caput eius qui ordinatur; sinistram molitus in modum circuiti super eijusdem caput. *Interea cum quiete et silentio tenent episcopi evangelium super caput ejus.* Patriarcha dicit hanc orationem invocationis Spiritus Sancti secreto. *Interea clerici dicunt unum ex responsoriis Pentecostes.* Misit Deus gratiam suam et veritatem suam.

Deus qui omnia fecisti per potentiam tuam, et fundasti orbem per voluntatem Unigeniti tui, qui largitus es nobis intelligentiam veritatis, quique manifestasti nobis Spiritum tuum benignum, Spiritum Sanctum principalem: qui dilectum Filium tuum Deum Verbum Jesum Christum Dominum gloriae deditis pastorem et sanatorem animarum nostrarum: quique per sanguinem ejus pretiosum constituisti Ecclesiam tuam, omnemque ordinem sacerdotalem in ea instituisti; dedistique nobis qui nos dirigenter, ad placendum tibi per cognitionem nominis Christi tui: illa vero multiplicata est, et glorificata per orbem universum. Tu mitte super servum tuum istum Spiritum tuum Sanctum et principalem, eo fine ut pascat et administret Ecclesiam tuam, quae eius fidei commendata est: sacerdotes constitut, diaconos ungat: consecret altaria et ecclesias; dominibus benedicat: vocaciones ad opus (ecclesiasticum) faciat: sanet et judicet; salvet et liberet: solvat, liget, exuat et segreget; omnem denique potestatem sanctorum tuorum da illi, eam scilicet quam dedidisti Apostolis unigeniti Fili tui, ut sit pontifex gloriosus cum honore Moysis, in gradu Aaron, in virtute discipulorum tuorum; in operibus Jacobi sancti tui, in solo patriarcharum: ut stabilitur et confirmetur populus tuus, oves haereditatis tuae, per istum servum tuum. Da illi sapientiam et intelligentiam, ut doceat voluntatem majestatis tuae: ut agnoscat peccata, sciatur regulam justitiae, et iudicia: res difficiles solvendi modum inventat, et dissolvat omnia vincula iniuriantis.

Et conversus ad occidentem, elevans vocem. Quia tu es dator honorum, largitor scientiarum maximarum, donorumque divinorum, tibiisque gloriam referimus Patri, Filio et Spiritui Sancto; nunc etc.

Patriarcha. Pax vobis omnibus.

Populus. Et cum spiritu tuo.

Tunc episcopi tollunt evangelium, quod tenebant super caput ordinatis. *Patriarcha dicit secreto.* Aspice in nos Domine et in ministerium nostrum, et munda nos ab omni macula, dans de coelo gratiam pontificalem servu tuo isti: ut munere tuo mereatur incipiare regere populum tuum, et stare pro Ecclesia tua. *Elevans vocem:* quia Deus volens Deninger, ritus Orientalium. T. II.

misericordiam tu es, et ab omnibus ibi dehetur honor et adoratio, et Filio et Spiritui Sancto; nunc etc.

Patriarcha concursus ad occidentem signat eum qui ordinatur dicens.
Ordinatur in Ecclesia sancta Dei. Unusque episcoporum prosequitur dicens, N. episcopus ecclesiae sanctae urbis aut loci benedicti N. Patriarcha clamat. N. episcopus ecclesiae sanctae loci orthodoxi prius nominati, in nomine Patris. Amen. Et Spiritus Sancti in vitam aeternam. Amen. Ad unumquaque invocationem signat eum in fronte signo crucis.

Ordinatus surgit tenente eum manu dextera patriarcha. Unus episcoporum dicit: Kups eulogio. Patriarcha induit ordinatum Xroviw, et alba: tum imponit illi cibarim, et orarium dicens. Ad laudem et honorem Trinitatis sanctae et consubstantialis: ad tranquillitatem et aedificationem Ecclesiae sanctae Dei.

Postea collocat illum super thronum facie ad accidentem conversa: jubetque patriarcha illum ter ascendere et ter descendere simulque cum eo episcopos; clamans ad singulas vices A. E. O. C.
Cum vero sedet super thronum, unus episcoporum legit evangelium Joannis. Amen. Amen dico vobis, qui non intrat per ostium in ovile, usque ad illa verba: et fiet unum ovile.

Unus episcoporum incipit orationem generalem seu Catholicam. Stenus decenter in oratione etc. Pro Ecclesia sancta, unica, catholica et apostolica, quae est a finibus usque ad fines orbis, Domino suppliceamus. Pro congregazione ista: Domino supplicemus: ut absque offensione, sed cum ejus gratia sit haec electio: Dominum deprecemur. Pro episcopo isto asiante: Dominum deprecemur. Pro firma illius perseverantia in timore Dei per Spiritum Sanctum: Dominum deprecemur. Ut placeat Deo Sanc: Dominum deprecemur. Pro ecclesia illa a Deo commendata: Dominum deprecemur. Ut vilam suam praecelare agas, cum mansuetudine, humilitate, doctrina orthodoxa: Deum obsecremus. Ut mercenari omnes digni fieri superna vocatione: Domino supplicemus.

Patriarcha dicit secreto orationem sequentem gratiarum actionis.
*Gratias agimus tibi Domine omnipotens, in omnibus et de omnibus; laudamusque et glorificamus nomen tuum sanctum, quia magnificasti facere nobiscum, et effundisti gratiam tuam super servum istum tuum: rogamus te et obsecramus te Domine: exaudi nos, propter multitudinem miserationum tuarum, et placitam habe ordinacionem istam pontificalem factam super servum tuum venerabilem N. per adventum Spirilus tui Sanctissimi. Adjunge vocacioni electionem, sancitatem et gratiam bonitatis tuae: elige nos et illum in bonum, et da illi supra talentum quod accepit. *Elevans vocem:* ut cum omnibus, qui a saeculo perficerunt voluntatem tuam, accipiat mercedem oeconomicorum fideliuum et prudentium gregis tui spiritualis illi commendati: ornans illum instrumentis pastoris elecie et solertia regiminis; et complanans coram eo sentes omnes et offendicula; per orationes Genitricis Dei Mariae, Apostolorum divinorum, Patrum sanctorum, mystarumque orthodoxorum, in sacra. Amen.
*Statim episcoporum unus alta voce pronuntiat lituriam sequentem: clerus omnis suo quisque ordine in silentio dispositus est coram mensa viuae.**

Stenus decenter et in oratione ad eum, qui in personis quidem et

proprietarybus exercitariis, distincte seu indivise, trine agnoscurt; in aequalitate vero substantiae, natura, honore, potestate una divinitas, unice intelligitur et creditur. Pater aeternus a saeculo; Filius genitus sine initio et Spiritus Sanctus, quantitate non tolerabilis: unitas unica quae in trinitate adoratur, et trinitas quae in unitate ab omnibus naturis intelligentibus et sensu praeditis celebratur. Rogamus te Christe Deus noster, qui in excelsis sublimibus sedes fixae et throni firmi servient cum timore et tremore nec audient tamquam aspicere in adytum essentiae eius: qui super terram pontifices nostros ad sui consortium assumere dignatus, ut sacerdotale officium omnibus sublimius decenter fungendo gaudeant, et in manibus suis illum ferant, cuius nutu coelum et terra subsistunt. Petimus a te Christe Deus noster, qui cum Patre permanes et cum Spiritu Sancto substantialiter divinitas es, et principium lucis efficax quae divinos facit: qui propter amorem erga homines tuum cum hominibus conversatus, et pontifex noster appellatus es: ministeriumque istud pontificale hominibus terrenis commisisti, et eos, qui sacerdotio funguntur, quique pontificatum coelestem suscipiunt, divinitus consecrantes eos qui super terram sunt effecisti: tibi supplicamus. Tu qui piscatores sapientes fecisti, et illiteratos praeclaro decessu apostolico illustres et magnos fecisti, episcopum hunc quem elegisti ad pascendum regnum tuum, dirige et sapientem effice donis tuis divinis ut fluminis spirituali secundum promissionem veracem tuam, et gregi tuo spirituali per fluenta aquarum potum spiritualem praebeat. Supplicamus. Tu qui Apostols tuos sanctos in similitudinem solis orbi universo exhibuisti, totamque terram reti doctrinae suea pescatis sunt, et ad lumen verum theologiae adduxerunt. Tu episcopum istum splendore sublimi doctrinae illorum instrue, ut eos, qui in tenebris ignorantiae sedent, illuminet et ad lucem scientiae adducat. Supplicamus. Pro tranquillitate et pace. Praesta nobis Christe Deus noster etc. Pro sacerdotio isto mystico, quo nos dignatus es per adventum Domini Dei et Salvatoris nostri Iesu Christi; cum quo te decet gloria, honor et imperium; cum Spiritu tuo Sanctissimo et bono, adorando, vivificantे consubstantiali nunc etc.

Patriarcha hoc loco tenens manu eam qui ordinatus est, constituit eam ad dexteram throni, coramque altari ascendere jebet, apprehenditque baculum pastorem dexteram sua in parte superiori, idemque singuli episcopi faciunt ordinem suo: ultimes vero: qui ordinatus est: clamatque patriarcha, subsequentes episcopos ter. Virgin roboris mittat thi Dominus ex Sion, et dominietur iniunxit tuis.

Postea autem suam inclinat patriarchae, qui secreto ita eum alloquitur: Ecce coram Deo stas, et coram ejus altari propitiatorio, et coram coetu angelorum sanctorum, hominumque circumstantium, coram quibus verbis conceptis (pollicitus es?), quod vere firmum esse debet testimonium morum sanctorum, quos exigit a te vocatio evangelica ista, ad quam vocatus es per manus tenuitatis nostrae. Idecirco testor ego de te Patrem et Filium et Spiritum Sanctum, coetumque angelorum, ut servas te ipsum pure et sancte, sisque attentus gregi huic qui tibi commissus est, dans operam, ut quantum poteris pascas illum iuxta legem apostolicam, absque personarum acceptio, neque per numerum Deum vendens; neque acceptipiens quidquam pro christmate, aut pro altaris tabula, aut pro ordinatione, atque ex tali mercimonio reus fias male gesti ministerii tui: et ne

quidquam horum tibi contingat. Deum oramus. Quod si ausus fueris comprimerre animi tui conscientiam, fideiisque a te datum pervertere, aut deturpare ordinem apostolicum, reudes rationem Deo in die iudicij, et nos criminis tui immunes erimus. Det igitur tibi Dominus, ut exhibeas teipsum hostiam puram et sanctam: gregique, ut per te floreat et crescat moribus puris et sanctis, Deumque et tenuitatem nostram laetifices per conservationem sanctam gratiae apostolicae quem suscepisti.

Aia oratio super ordinatum.

Deus qui elegit Moysen servum suum, et per virgam, quam habebat in manibus, fecit signa et prodigia in terra Aegypti, qui etiam Davidem elegit de post oves foetantes, ut pasceret Jacob populum suum et Israel haereditatem suam; qui Apostolos divinos elegit et fecit eos praecones annuntiationis evangelicae, perque illos operatus est signa praedicta et omnis generis miracula, ipse apprehendat dexteram tuam et pascat tecum. Et quamvis indigni simus, mereamur fungi sacerdotio, quod est perfectio summarum perfectionum effectrix: et in Ecclesia primogenitorum coelesti et splendida sacerdotio fungamur: laudationemque aeternam cum extatationibus angelicis offeramus: cumque omnibus sanctis spirituales chreas agendo clamemus et dicamus ter: Kyrie eleison.

Oratio, quam ante ordinationem episcoporum praelegere ordinandas circumstantibus debet.

(Ex codice Florentino verit Renandotius in opere MS. de ordinantibus p. 37. sqq.)

Omnis qui vocant a Deo, per vocationem Spiritus Sancti, ut suscipiant donum istud magnum et coeleste ministerii hujus angelici et sacerdotialis, quod desursum descendit a patre lumine, juxta verbum divinum Jacobi Apostoli, oportet illos, fratres carissimi, bona et divina mutatione transformari: mutatos et recedentes ab operibus dissolutis, et actionibus carnalibus, ut exulant, abstergant et rejiciant a se velutatem omnem et rubiginem, sordesque operum malorum: purgatiique per penitentiam et renovationem vitae pure, cum moribus praeclaris, nihil secum afferant materiae aut corruptens ex carnaliis rebus saeculi hujus: scilicet desideria voluntatis et nequitiae plena, illecebrosaque sensuum, quae quer visum, auditum, odoratum, gustum et tactum superant et dissolvant firmatam animam. Vere purgati et abstensi perfecte, cum omni cura et amore operum (honorum) studio etiam profectus animalium, corporumque vestrorum, ab omni macula carnis et spiritus: perfecti quoque singulis horis evadentes per continentiam, sanctitatem, vitae honestatem et timorem Dei, ex tota anima vestra, totaque mente vestra sindicatis similes fieri Deo, quantum hominibus infinitis et terrenis possibile est Deo esse similem, ad cuius tamem imaginem et similitudinem creati et formati sunt. Praecipue vero vobis convenient, ut honeste, et in observatione disciplinae perseveretis secundum formam angelorum sanctorum; ut qui circumdati pretiosum corpus cum timore, tanquam ministri Dei, et oeconomi prudentes; tenentes verbum vitae et induit Deo Verbo, pontifice illo magno, qui fecit coeum et terram: ornati vestimentiis divinis et sacerdotialibus, ornamentisque spiritualibus et gloriois in similitudinem Aaron. Ezchiel autem propheta dixit, sacerdotem id-

circo constitutum esse tanquam speculatorum, ut tuba insonet praemonest que de calamitatibus futuris. Idcirco iudicium effugere non potest, si vel unica anima pereat per illius negligentiam. Quare oculos multos et cognitionem exactam habere oportet sacerdotem, ut non solos defectus suos investiget et coerceat, et multa alia similia quae reprehensioni subiecta inveniuntur, sed etiam aliorum errata scrutari et emendare lumine scientiae sua: ut dimittat negotia saecularia neque illis gerendis se impliceat, plus quam illi qui in mundo versantur: sed ab illis procul sit in opere, sicut qui in verticibus montium habitant: ut habeat sermonis facultatem copiosam, ad doctrinam cujuscunque, qui ab eo doceri postulabit, ejusque defensionem: ne ex illius inscrita fidei detrimentum creetur: sit etiam verbo et moribus praestans prae omnibus, qui sub illo sunt, tanquam lux micans e tenebris. Necesse etiam est ut misericordiam quam maximam habeat, quae est imitatio Dei, utque in se suscipiat dolores et afflictiones eorum qui subjecti sunt, tanquam sibi ipsi proprias. Potestatem magnam sibi collocatam accipiens ad puritatem magnam tenetur. Quodcumque ligaveritis super terram erit ligatum in coelis: virtutibus coelestibus tale ministerium commissum non est, quia sunt administratorii Spiritus, missi ad ministerium eorum qui haeredes vitae futuri sunt. Sacerdotium mandatum est; quod licet in terra administretur, gradus eius et potestas in coelis est. Neque enim aurum vel argentum sacerdotis fidei commissum est, aut dispensatio negotiorum transseuntium et materialium; sed super corpus Christi, sicut dicit Paulus, et nos omnes alter alterius membra; et caput omnium nostrum Christus, tanquam Sapientia. Itaque exigitur a sacerdote, ut per illam regat corpus Christi et per illam sana praestet in Spiritu membra Christi, ne magnum ipse periculum incurrat, membra Christi absindens et perdeens ob negligentiam administrationis sibi commissae. Nam quibus principatus et custodia urbium committuntur, nisi diligentes et prudentes sint, perdunt seipso et civitates suas: quanto magis quibus principatus sacerdotii commissus est, necesse est sapientiam habere et mores recte compitos. Potestatem quidem habent judices mundi hujus, ut ligent; sed corpus tantummodo ligant: vinoulum autem sacerdotum ligat animas, et ad coelum usque pertingit, et quodcumque ligant hic inferius, Deus supra confirmat: dixit enim: Cui dimiseritis peccata sua, remittentur ei: et cui retinebiliis retinebuntur*. Oportet praeterea sacerdotem esse vigilantem, et tanquam luminare quacunque convertere aspectum suum intellicualem, quasi multis oculis habeat: neque ad se ipsum solum, sed ad plures alios. Oportet etiam ut undequaque sit armatus, quasi lapide adamantino, sedulitate, vigilancia, cautela prudentia, ne locus inventetur, quo vulnerari possit et letale vulnus accipere. Anima sacerdotis radiis solis splendidior esse debet, ne delinquit illum Spiritus Sanctus, remaneatque auxilio destinatus. Talis porro sit, ut possit dicere: Vivo ego, non ego, sed vivit in me Christus. Eum autem qui invocat Spiritum Sanctum, qui celebat sacrificium istud terrible, offertque manibus suis Dominum omnium creaturarum, dic mihi quomodo illum cuiquam

*) Cf. Chrysostomum de sacerdotio I. 3. n. 5.

comparabimus, et quantum puritatem et sanctitatem hoc exigit. Repulsa quales esse oportet manus quae illud ministerium operantur: et qualiter lingua illis qui haec verba pronuntiantur: et quam puram oporteat esse animam, quae tanta illa grata digna facia est. Eo enim tempore angelorum ad latum sacerdotis: et coelestibus (spiritibus) totum repletur altare, qui descendunt ad honorem exhibendum Dominum suo maciatio et sacrificato. Mihhi quoque vir quidam narravit, vidisse se eo ipso tempore subito turmas multas angelorum vestitorum stolis splendidis, circumdatum mensam sanctam inclinato ad terram usque capite *). Ea propter vos estis lux mundi: vos estis sal terra, dixit Dominus sacerdolibus; quod si sal infatuatum fuerit, in quo salientur? Ad nihilum valet, nisi ut projiciatur foras, et concuetetur ab hominibus. Si ergo sal, quod est condimentum, ea, quae saliuntur ipso, conservat, si corruptum fuerit, quid supererit illis quae eodem purganda erant. Idcirco praecepit Apostolus Paulus hunc in modum et dixit: oportet sacerdotem purum esse et irreprehensibilem, tanquam dispensatorem domus Dei, non gubernatorem ex proprio arbitrio, non iracundum, non multo vino dedilum: non manu promptum ad percutiendum, nec esse lucri turpis per negotiationes cupidum; sed amantem peregrinos et pauperes, sororium, justum, sanctis moribus, continentem se a cupiditatibus. Igitur quicunque in ordine sacerdotum sanctorum consiliatus non conservat depositum, quod ejus fidei a Deo commissum est, audiat verbum Dei qui dixit: Tu regisci scientiam meam, et contemptisti mysteria mea: et ego quoque rejiciam te a sacerdotio sancto. Itaque dilecti mei, attendite, ut operam oblatum est, ut illud suscipiet a Christo Deo nostro pontifice magno, ut declinetis ad dexteram vel ad sinistram a via regia. Volo etiam ut unusquisque vestrum sciat, ad quale ministerium accedit, ut sit probatus apud semetipsum, ne sit illi in condemnationem ministerium istud, ad quod oblatum est, ut illud suscipiet a Christo Deo nostro pontifice magno, ut sciatis etiam vos sacerdotes et diaconi, cum omnibus qui in clero sancionis, oportere ut iuxta regulas et canones Apostoli Pauli sitis puri, sine macula, inculpati in omnibus, tenentes mysterium fidei in conscientia pura; curram habentes doctrinae timoris Dei possint consolari per doctrinam sanam, et eos qui contradicunt arguere, in omnibus praeciarum exemplum exhibentes. Ne usurpas accipias, neque foenus exercalis; neque pignori deis, aut pignus capias; neque indulgeatis ebrietati, aut fornicationi, utraque enim valde abominabilis est coram Deo, et ejus iram provocant: ut neque mendacium vel furium committatis. Omnis gratus inter vos quicunque honorem debitum digniori se tribunal: perficitque ministerium suum absque macula, cum timore Dei. Caute servate donum hoc quod accepistis, ne peccatis, et contristetis Spiritum Dei, in quo signati estis ad diem salutis, et amittatis fiduciam illam, quam magna merces consequitur. Nullus ex vobis festis Muhammedanorum, aut Judaeorum participet: neque utamini incantationibus, divinationibus, aut quae vulgo dicuntur amuletis; nam a legi Dei reprobarunt, qui talia agunt. Scitote etiam vos sacerdotes Domini, oportere ut pure et modeste stetis coram altari sancto, cum offeratis sacrificia et munera spiritualia:

cum baptizabilis, et illuminabitis doctrina divina populum Domini. Auditis igitur, quid sit sacerdotium, quantave sit sublimitas ejus et auctoritas: quantumque periculum ex eo impendat illis, qui cum negligentia ad illud fungendum accedunt. Quod si ad illud accedere desideratis, cavelte ne postmodum in desperationem decidatis ob magnitudinem ministerii, et blasphemetur nomen Dei propter vos: neque vos solos reos faciatis sed animas etiam fideliuum, et me infirmum, per cuius manus proximemini ad gradum istum sacerdotii. Deprecamur autem Dominum, qui arbitratur est innumerum donorumque spiritualium, ut aperta facie reddatis ei rationem huius domi coelestis in novissimo die, cum omnibus sacerdotibus, qui observaverunt leges et manda ejus, et ministris, qui perfecerunt voluntatem ejus per opera virtutum, in saecula saeculorum. Amen.

Postulamus etiam a vobis, ut confiteamini unum Deum Patrem omnipotentem: et unum Dominum Iesum Christum, Deum super omnia, et unum Spiritum Sanctum Deum, ex quo omnia; Trinitatem sanctam et consubstantialem. Unus est enim (Deus), qui in tribus proprietatibus immutabilibus: non esse genitum, esse genitum, et procedere intelligitur. Neque est una persona ut dixit Sabellius, neque in ea Trinitate est aliena substantia, sicut dicunt Tritheitae; neque aeternitas et tempus, sicut placuit Eunomio: neque creatura, ut dixerunt Arius, Eunomius et Macedonius; neque elevatio et descensus juxta insaniam Apollinarii: sed illa ipsa Trinitas aequalis est in gloria, aequalis in aeternitate, aequalis in regno: una divinitas: una maiestas, una operatio, una virtus, una voluntas, unus honor: una (persona) illius essentiae sublimis, quae est Deus Verbum, per voluntatem suam ut et Patris et Spiritus Sancti descendit de coelio, et incarnata est ex Virgine Sancta Genitrice Dei Maria (assumpta) carne naturae nostrae, animata anima vivente, rationali et intelligenti: ita ut non prius formatum fuerit templum, in quo habitaverit, ut dicunt discipuli Diodori: neque sustinuit mutationem aut mutationem, ut existaverunt Butyches et Julianus: neque supplevit divinitas locum animae et mentis, ut dixit Apollinarius, neque de coelo descendit ipsi corpus, ut dixit Valentinus cum Bardesane: neque ex operibus suis justificatus est, habitavisse in illo Deus, secundum opinionem Pauli Samosateni: neque duo sunt post unionem, ut praedicavit Nestorius, sed unus est Filius, unus Dominus, unus Christus, una persona, una natura Dei Verbi incarnata *), qui passus est pro nobis in carne, et resurrexit in carne, et ascendit in celum in carne, et venturus est de celo in carne ut judicet vivos et mortuos. Ita scilicet praedicaverunt nobis duodecim Apostoli sancti et sepiugantia duo eorum discipuli. Suscipitis igitur nobiscum fidem orthodoxam synodi CCCXVIII patrum sanctorum, qui congregati sunt in civitate Nicaea Bithyniae. Suscipitis et illam synodum patrum, quae Constantinopoli congregata est; et illam quae Ephesi. Nostis quoque illos doctores sanctos, et patres et omnes qui ante tres

*) Utinam verum sensum S. Cyrilli Alexandrini, a quo hunc loquendi modum pro fidei tessera, stampserunt, potius sequentur, quam suorum haeresiarcharum, quorum tantum numerum hic laudant. Non dixit S. Cyrilus: πίστιν φάγω τούς θεούς λόγους γεωργώντες, sed οσαπρωπεύοντες.

illas synodos et post illas conservaverunt eandem fidem, et pro illa certaverunt, a tempore Apostolorum sanctorum ad hanc usque diem: nominatum vero et praecipue Jacobum episcopum sanctum, Apostolum divinum testemque veritatis, deinde Linum Romae, Anacleum et Clemensem Romae: Timotheum Ephesi, Timum Cretae, Ignatum Antiochiae, Polycarpum Smyrnæ, Dionysum Athenarum, Hippolytum, Julium, Antonium Romæ, Petrum, Alexandrum, Achilliam Alexandriae, Gregorium Neocaesareæ, Basilium Caesareæ, Gregorium Theologum Nazianzi, Gregorium Nyssæ, Meletium Antiochiae: Dionysium Alexandriae: Eustathium Antiochiae, Nectarium Constantinopoleos, Joannem Constantinopoleos, Theophilum et Timotheum Alexandriae: Amphilochium Iconii, Cyprianum Carthaginis, Cyrillum Alexandriae, Proculum Constantinopoleos, Diocorum Alexandriae, Epiphanium Cypri: Theodotum Ancyrae, Alexandrum Constantinopoleos, Ireneum Lugduni, Methodium Olympi, Severum Antiochiae, Philoxenum Hierapoleos, Anthimus Constantinopoleos, Theodosium Alexandriae, Athanasium Antiochiae: Jacobum patriarcham discipulum Jacobi Baradaei, Petrum patriarcham, Petrum Julianum *) Theodorum: Ephrem, Isaac, Jacobum doctores, Jacobum Edessentum, et Barsumam. Rogamus ut illos sequamini et diligatis, doctrinasque illorum puras et probatas diligatis et amplectamini ut omnia etiam, quae fecerunt in Ecclesia sancta Dei, ab initio episcopatus eorum usque ad vitæ suæ finem, sive in canonibus, sive in scriptis, sive in decisionibus, aut depositis. Suscipiatis etiam cum illis paires nostros D. N. et N. patriarchas. Non sitis rebelles adversus Deum, per opera vestra mala et flagitiosa. sed estote coram Deo et angelis ejus electi et sancti. Homines, qui in hoc saeculo praecare se gesserunt, mediatores et vades constituo inter me et vos, si quid transgrediamini aut mutelis illorum, quae vobis commendo: et scilicet, quod quoconque die mutabimini sive seminantes doctrinam alienam, sive scindentes Ecclesiam Dei, sive quidquam molientes adversus aliquam synodorum sanctorum: sive plebes tumultuarie colligentis adversus aliquem episcoporum fratrem nostrum, aut rebellis sitis adversus eum aut adversus tenuitatem nostram, abscessi eritis et ejecti et excommunicati ab universa Ecclesia sancta; neque vobis erit quidquam ex dono illo, et alieni eritis ab Ecclesia Dei. Ecce coram Deo et coram Christo ejus contestor ego vobis: Servate canones apostolicos et istam confessionem, quam vobis trado, et sciole quod hoc signum crucis, quod mox suscepisti estis a temitate mea, testimonium erit et pignus inter me et vos in die iudicii, si transgressi fueritis quidquam eorum quae doceo vos. Sed coram Deo et universa Ecclesia testor vobis, quod, quoconque die ob sistetis voluntati meae, procul fietis ab Ecclesia, et alieni eritis a domo isto; quae omnia decadent super illos, qui periculum in se suspererunt. Dominus præserves nos et vos simul a damnatione coram illo, detque nobis et vobis, ut cum fiducia reddamus talentum spirituale, dupliciterque multiplicatum offeramus lucrum ejus: audiamusque vocem illam Dominicam: Venite, intrate benedicti Patris

mei, haeredes estote regni coelorum. Haec omnia fiant et perficiantur per orationes Genitris Dei et Sanctorum omnium. Amen.

*Hic qui ordinatur levant capita sua, præcipique illis (patriarcha vel episcopus) ut signum crucis chartae imprimant. Pontifex vero vel syncelitus *) ejus scribunt nomina eorum et altarium, ad quae ordinantur. Completa ordinatione inclinatur coram mensa vitae, unusquisque secundum ordinem suum, et sic illos pontifex alloquitur.*

Venite, dilecti mei, sicut prius dixi vobis, ut cum timore et tremore, sicut convenit et oportet, accedatis ad altare sanctum, et ad ministerium mysteriorum divinorum, et cum cognitionibus puris et honestis ascendatis ad locum altaris Dei, non cum audacia, et temeritate, superbia aut animi elatione: nullusque inter vos reheat odium et inimicitiam adversus socium suum. Verum in habitu praechlaro, et modestia quae sacerdotes decet, ascendere ad altare, et tractare mysteria sancta. Praeter ista observare quoque vos oportet, ne intra altaris septum procedatis nisi detecto capite; et vos diaconi sine orariis: neque ponatis quidquam super altare, nisi quod convenient, neque edatis in eo quidquam, praeter corpus et sanguinem Christi Dei: neque edatis aut bibatis in cauponis, aut per symbolas: neque exponatis vos reprehensioni hominum saecularium. Ne impontatis canonem poenitentialem cuiquam iniuste, et ex animi affectu, sed ut scriptum est: Justum iudicium judicate. Ne frangatis hostiam, aut calicem misericordis contemptum et negligenter, quoque modo, sed diligenter, et cum munditate. Quaecumque facietis, praecipe in ministerio isto, cum timore et tremore facile, ut prius diximus, cogitantes et scientes, quod Deus intuetur et observat vos, ipse qui scrinatur corda et renes; quique retribuit unicuique secundum ea quae egit manifeste et occulte, sive bona sive mala, quemadmodum scriptum est. Quandocumque aliquis vestrum manet in altari ad quod ordinatus est, quocumque proficiatur licet ei ministerio fungi in ordine suo. Quod si quis ex vobis reliquerit altare suum, migraverit in alium locum, non licet ei ut sacerdotii vel diaconatus ministerium exerceat, nisi ex concessione episcopi, aut chorepiscopi loci illius. Quandocumque retinueritis fidem hanc veram, agnoscemus vos tanquam sacerdotes aut diaconi. Si vero, quod absit, quispiam vestrum in quacumque haeresin incidet, significamus, cum illo nihil commune esse circa sacerdotium quod accepit. Deus præserves nos ab haeresibus et ab omnino, per orationes Sanctorum. Amen. Deus det vobis, ut illud quod accepistis, sit illi acceptum, ad augmentum fidei vere, ad aedificationem Ecclesiae sanctæ Dei: ad honorum affluentiam, ad salutem vitae vestram, et ad consummationem prædicationis evangelii in saecula. Amen. Fili, scito te stare coram Deo qui scrutatur corda et renes, quodque illi ministras, non homini mortali et corruptibili. Memento cum ascendas ad altare, ne te extollas, aut intus ex animo superbias: aut despicias mysteria divina, quae administras, aut vasa sancta, quae sunt symbola ornamentorum tabernaculi illius spiritualis, quod non auferitur. Cum

*) In nota animadvertit Renaudotius, hunc non esse Halicarnassensem, Phantasiastarum haeresiarcham, a quorum errore sane abhorrent Jacobitæ, et quem supra rejicit episcopus.

*) Syncelitus, teste Renaudotio in notis MS., ex Isae Bar Hali lexico, est consiliarius, assessor principis, Vezirus. Idem igitur esse ait, quod ecclesiastico idiomate οὐ γένεται.

eliam oblatum infers, aut purificationem, aut abstergis vasa sacra, ne committas, ut per negligentiam tuam decidat quidquam ex membris corporis sancti, aut ex benedictio pane, post susceptionem mysteriorum, gratia enim Filii Dei est super illum. Timore magno et tremore inde te o homo, ne propter negligientiam tuam veniat super te sententia dura et acerba, condemerisque sicut condemnatus est Ballassar, cum contemptum traxisset vasa ministerii legalis. Haec ut observes ad meo te coram Deo et angelis ejus, et coram altari hoc sancto. Quod si transgressus fueris ea quae monui et praecepi tibi, dabis Deo rationem magnam in die judicii, et ego culpae immunis ero.

Altera formula admonitionis auctore Jacobo episcopo Mafarekinae.

(Ex codice Florentino versa a Renandotto in opere MS. de sacris ordinationibus p. 45. sq., qui de ea ait: In codice Mediceo sequitur alia formula admonitionis ad ordinandos, auctore Mar Jacobo, episcopo Mafarekinae. Quia vero prima ejus pars tota est de dignitate sacerdotii, et circa finem hiatus occurrit, ex ea excerpere vimus est, quae ad fidem Jacobiticam professionem spectant, quod nonnulla habeat quae in praecedenti formula non existant.)^{**})

Ante omnem speculationem et operationem opus est serves fidem veram et intemeratam, quae a Domino per evangelia illius sancta venit, et tradita est Ecclesiae ipsius sanctae per mediationem Apostolorum ejus sanctorum et beatorum: cui etiam omnes doctores et patres orthodoxi adhaeserunt, quamque tradidérunt et docuerunt. Ea autem est confessio et fides in Patrem et Filium et Spiritum Sanctum, qui sunt tres personae perfectae et non confusae; sed sunt unus Deus et una natura; una divinitas, una substantia. Neque divinitas aliud est quam personae, neque illae personae aliud quam divinitas. Et quidquid animo concipiamus, et quidquid dicatur, unaqueque trium illarum personarum, secundum appellationem propriam, illam Deum, naturam, substantiam et Dominum (eundem) esse credere et confidere debes. Iterum post articulum illum theologiae laudande et vivificantis, confiteris nobiscum, credesque occulte in mente et animo, oreque et sermone palam confieheris, quod una personarum illius Trinitatis sanctae, scilicet Verbum et Filius aeternus Patris aeterni, per voluntatem suam et Patris sui et Spiritus sui Sancti venit misericorditer ad nos, non remotus tamen a secrelo sinu Patris sui incomprehensibilis: neque localiter; et incarnatus est de spiritu Sancto ejusdem cum illo substantiae, et ex Maria, quae erat ex

genere David et Abraham, assumens carnem animalam et intelligentem, non quae prius subsisteret, secundum insaniem haereticorum. Atque ita univit illam sibi ab illius utero, personaliter et naturaliter: et inde est Deus incarnatus: atque una natura, ut etiam una persona: non duae naturae, neque in duabus naturis, secundum impietatem Nestorianam. Alque ita confiteberis et credes indubitanter hanc fidem veram. Consenties etiam nobiscum tanquam discipulus et sectator non errans Apostolis sanctis, qui illam praedicaverunt: patribusque et doctoribus, qui illam confirmaverunt. Primo Petrus vertex apostolicus^{*)} et Apostoli collegae illus omnes, tum post illos evangelistae. Deinde Ignatius ille igneus: Dionysius ille magnus. Julius ille celebris: magnus Athanasius et sublimis: Basilius, Gregorii duo magni: Joannes et Cyrillus paecones: Dioscorus confessor: Severusque os doctorum omnium et cum illis tanquam haeres ministerii et throni N. patriarcha noster hodie, et ego imbellis, qui virgam pastoralem teneo istius provinciae. Rejicies igitur universum sicut nos, juxta decretum anathematis dominici, omnes infideles, Magos, Iudeos et haereses quae diversis temporibus fuerunt: singulariter vero Simonem magnum, Bardesanem, Arium Alexandrinum, Sabellium Lybem, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, et omnes qui illis consenserunt aut consentiunt. Paulum etiam Samosatenum, Theodorum, Diodorum, Theodorem, Ibam, Nestorium et eius discipulos, omnes tandem, qui de incarnationis mysterio impie senserunt vel sentiunt. Eodem modo dannabis et anathemati dominico subhicies congregatiōnē omnem quae fuit Chalcedone, et eos qui illi consenserunt aut consentiunt; nominatum vero Leonem Romanum, qui fuit propugnator illius haeresis de duplicitate naturarum, similiter et simul cum illis Julianum Halicarnasseum phantasiam, et Eutychen falso nomine appellatum. Iterum cum illis ante et post illos, etiam Barsumanum, Persam illum Nisibenum; et canones ejus impuros, abominandos et reprobandos^{**}); ut etiam renovationem circum-

^{*)} Nota insignem locum, qui etiam in duplice codice Morini occurrit, quo B. Petrus dicitur vertex apostolicus sive Apostolorum coryphaeus. Sed et supra in Seda, quae est in ordinatione presbyteri p. 88. et episcopi p. 95. et in collectione canonum I. can. 65. (T. I. p. 482.) dicitur S. Petrus princeps Apostolorum. Vides, quomodo ad latus impii anathematis in S. Leonem jacti reliquia doctrinae de primatu deprehendantur apud istas nationes.

^{**) Barsumas iste non is est, quem inter Sanctos numerant Jacobitae, monachus nefarius, damnatus in concilio Chalcedonensi, sed metropolita Nisibenus Nestorianus, qui haeresim suam in Mesopotamia valde propagasse dicitur ab Eutychio Alexandrino, qui tam ob flagitiosum cum moniali Mannia, sive ut alii scribunt Babuia, matrimonium, novamque suis Nestorianis probis omnibus confixus est. Cumque ob illius potentiam et auctoritatem canonico iudicio puniri non posset, ne quis metropolita Nisibenus eligi posset in catholicum, statuerunt, quae lex per annos bene multos obtinuit, neque alter quam minaci Mohamedanorum jussu abrogata est sub Mutewaleo Califa ad ordinationem Sergii I. catholicici factam anno 859. (Renaudot in notis MSS. ad hunc locum.).}

^{*)} Eadem exhortatio in duplice codice Goano a Morino adhibito erat, qui ex ea duplice locum allegavit in praefatione ad ordinaciones Jacobitanum et sunt hi: Ex utero unitus est, usque ad: in duabus naturis, et alter: Primum Petrus Apostolorum coryphaeus, usque ad: Severus os omnium doctorum. Erat et altera quaesdam exhortatio in utroque Morini codice, quae eadem videtur ac ea, quae in Florentino prima est, uti et in antiquiore codicem illorum prior erat.

cisionis Judaicæ observatam ab Aegyptiis indoctis et condemnandis. Si milier omnes haereticos, qui circa theologiam præcipue de Incarnatione erraverunt, et lapsi sunt, et veritatem orthodoxæ impugnaverunt.

Ordinationes Maronitarum.

(Ordinationes Syrorum Maronitarum primus syriace et latine editit Joannes Morinus in opere de sacris Ecclesiae ordinationibus ex codice ei ab Abrahamo Ecchellensi communicato. Veruntamen animadverterunt mox eruditæ, ut Renaudotius Assemaniæ, in eo, quem exhibet libro, præceptivas esse orationes episcopi ordinantis, in eo, quae ex ipso Morino formam ordinationis constituent, eunque non ipsam pontificalem librum, sed librum ministerii diaconici in ordinationibus esse, qui ea tantum contineat, quæ a ministris et choro dicenda sunt. Aliam animadversionem pluries addidit Renaudotius, in qua tamen falsus est, ordinationes nempe illas non solum Maronitarum, sed et Jacobitarum esse. Quo præjudicio ductus, licet ipse Jacobitarum Maronitarumque ordinationes ex variis codicibus vererit, namque orationum differentiam viderit, non tamen utrinque ritus distinctio nem perspexit, et utrumque in suis lucubrationibus notisque jugiter confundit. Faustissimo tamen eventu versiones secretas servavit, quas commiscere initio statuerat. Unde in ejus opere MS. de sacris ordinationibus versionem ordinationum Maroniticarum (usque ad episcopatum exclusive, de quo non nisi in notis) delegere nobis datum fuit, quam Jacobiticarum dicit, adornatam ex codice Segneriano, qui partes in aliis per primas tantum voces designatas integras representat, sed et rubricas accuratissime. Adhibuit etiam alium qui fuerat D. Picques, doctoris theologi, qui legavit bibliothecæ Dominicanorum ad S. Honorati. Quem dicit accurate et eleganter scriptum, verum cum non levia Florentino Jacobitico et Segneriano Maronitico discrimine, seque plurimum juvise in euendendo Segneriano. De cuius usu ampliora in scriptis Renaudotii non deprehendimus, nisi forsitan partem quandam ordinationis presbyteri. Sicut apud Morinum quæ pontificis sunt indicantur tantum, ita in texu Renaudotii, quæ libri diaconi sunt, vel indicantur tantum, vel omittuntur. Per tingit autem usque ad presbyteratum cum ordinationibus periodentæ et choropæpsi, inclusive: de episcopi consecratione non nisi in notis aliqua invenimus. Ordinationes Maronitarum denique integerimas edidit Assemanus junior in Codicis liturgici Ecclesiæ universæ Tomis IX. et X., usus codice 1728, ab archipresbytero Michaelæ Metochitsa Cyprio in Romano SS. Petri et Marcellini Maronitarum monasterio descripto ex codice, quem Stephanus, Aldensis Maronitarum patriarcha, collatis vetustis codicibus conscriptum, Romanum misit, ut typis mandaretur. Ex quo codice etiam expositionem Arabicam ritum addidit. Texum hunc recudimus, collatis Morini et Renaudotii textibus. In quo tamen Morini usu additibæ sunt correctiones Assemani ad ejus versionem in Codice Liturgico factæ, tum etiam texus ejus Syriacus, quem vulgavit.)

attigit cogitatio, principio et fine expertis¹: scribimus chirotonias² omnium graduum sacerdotii; et primo chirotoniam psalmarum signatorum³. *Primum itaque celebratur oblatio sanctorum mysteriorum⁴; et ille, quem vocavit gratia Domini⁵, interius et exteriorius laret corpus suum⁶ et caput suum aperiat et manus suas colligat⁷. Episcopus tum ex altari veniens ad portam altaris stet intra portam induitus omni suo ordine et dicat archidiacono:*

Quis fidem jubet pro eo? — Ille autem, qui fide jubet, dicat: Ego. — *Cui episcopus:* Esto reddens mihi rationem coram Christo, quod ipsum docturus sis, quaecumque praecepta sunt, ut ea servet, ne autem sit ebrius aut invidus aut iracundus, neve manus suas extendat ad percutiendum aut sit amator ludi et omnis generis cantus: quicunque enim quidquam ex his aget, suspendetur a suo gradu, donec poenitentiam agat. *Tunc præcipiat ille, ut adoret et dicat⁸:* Benedic Domine. — *Et episcopus signet eum in fronte et dicat⁹:* Benedicta te Dominus Deus inter signatos ecclesiae sanctæ ad altare sanctum tu Domini N. ¹¹ Sancti, pagi ¹² benedicti N., in nomine Patris + Amen, et Fili + Amen, et Spiritus Sancti ¹³ + Amen. *Et tunc egredi jubet ordinandum* ¹⁴ *).

— ¹ M. sanctæ, et laudabilis et aequalis in substantia Trinitatis, P. et F. et Sp. S. — ² M. ritum perfectionis chirotoniae. — ³ R. Officia ordinationum omnium graduum ecclesiasticorum. Officium ordinationis psalmarum designatorum. — ⁴ R. Paramur erit altare instructum omnibus mysteriis. — ⁵ R. deest Domini. — ⁶ R. add. et animam. — ⁷ R. add. in formam crucis. — ⁸ R. deest haec pars de examine faciendo, inde a verbis primæ rubricæ: Episcopus tum ex altari etc. usque ad hanc rubricam pro qua habent: stabique ante portam altaris prosternet se et dicet. — ⁹ M. ponit post hanc rubricam: laus Deo, quod est initium hymni, qui infra indicatur: Gloria: cetera debeat usque ad Misericordiam. — ¹⁰ R. nomen altaris sancti. — ¹¹ R. add. martyris. — ¹² R. civitatis. — ¹³ R. add. in saecula. — ¹⁴ R. praecepta dat ordinando.

*) Expositio archie.

Is, quem gratis Domini vocat et qui sacram ordinationem suscipere intentit, negotium suum deferat archidiacono, qui episcopo notum faciat illud, et ubi ipsum elegerint, corpus suum interius exteriusque laret ab inquinamentis corporis et spiritus, et confessionem puram agat et in ecclesia consistat in omni humilitate et reverentia, donec episcopus mysteria consecraverit et perceperit una cum sacerdotibus, et antequam dicat, *Servi tui et adoratores tui*, jubeat mysteria deferri in sacrarium, quac cooperiat super altare vel magno. Tum sedem ipsi constituant ex parte anteriori portæ majoris cancellorum, et electus accedat ad portam cancellorum capite aperto, manibus ad pectus colligatis. Episcopus una cum presbyteris et ministris, sacris indumentis paratus descendit ac sedet episcopus in throno et archidiacono inquit: *Quis est fiduciosus pro eo?* — Respondet institutor seu fideiussor: *Ego.* — *Cui episcopus:* Scias, quia tu mihi rationem pro eo reddebas coram Christo Domino, quod ipsum docebis, quæcumque ille servare debet, eumque monebis, ne sit ebrius, non iracundus, non invidus, non extenda manus tuas ad percutiendum neque jocis aut ludicris sit deditus; qui enim hisce consuetudinibus sit implicitus, ab ordinatione arcedus est, donec poenitentiam agat. Ubi autem illum probarent, episcopus ipsi præcipiat, ut sinistrum genu flecat et episcopi dexteram osculetur. Enim ter dextera sua signet signo crucis in nomine S. Trinitatis, deinde jubeat, ut surget et redeat ad locum suum.

Ordinatio psaltrae.

Ope Dei universorum Domini aeterni, immutabilis, supersubstantialis, quem mens non comprehendit et intellectus non scrutatur, et quem non